

Aktivera Kursens mål:

LV4 Fo10

- ▶ Konstruera en dator mha grindar och programmera denna

Aktivera Förra veckans mål:

- ▶ Koppla samman register och ALU till en dataväg
- ▶ Minnets uppbyggnad och anslutning till datavägen
- ▶ Program och hur detta lagras i minne
- ▶ Fatta hur datorn startar och arbetar
- ▶ Räknare och mera vippor

Veckans mål:

- ▶ Konstruera styrenheten.... genom att....
- ▶ implementera olika maskininstruktioner i styrenheten.
- ▶ Kunna använda instruktionslistan och skriva mycket enkla assemblerprogram
- ▶ Studera olika instruktionstyper och adresseringsmoder
- ▶ Använda utvecklingsmiljön för FLEX

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Digital och Datorteknik ohlv4

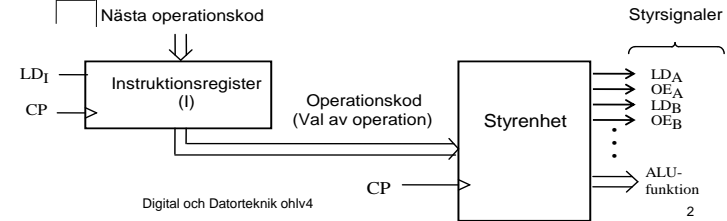
1

Kap 7 Blå

**Maskinprogram
i minnet**

Adr		
0C	10	LDB # \$23
0D	23	
0E	29	ADDB \$F3
0F	F3	
10	02	TFR B,A
11	4F	CMPB # \$03
12	03	
13	61	BLO \$29
14	13	

**Styrsignalgenerering för den
databehandlande enheten.**

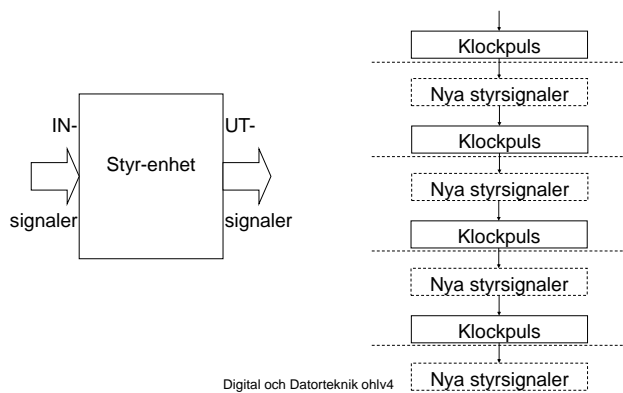

Digital och Datorteknik ohlv4

2

Styrenheten

Arb s 120

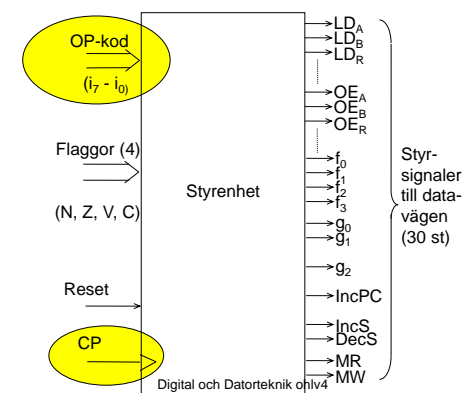

Digital och Datorteknik ohlv4

3

Styrenheten - forts

Arb s 120

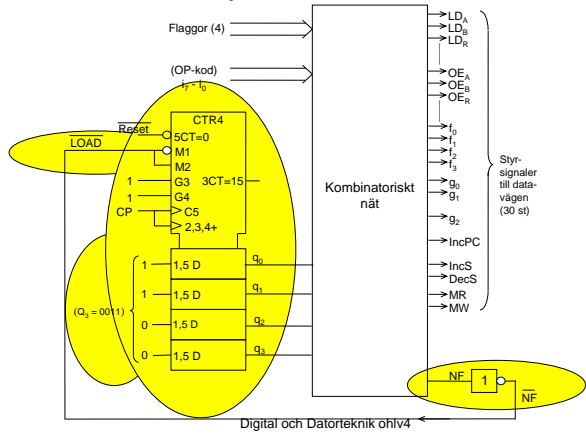

Digital och Datorteknik ohlv4

4

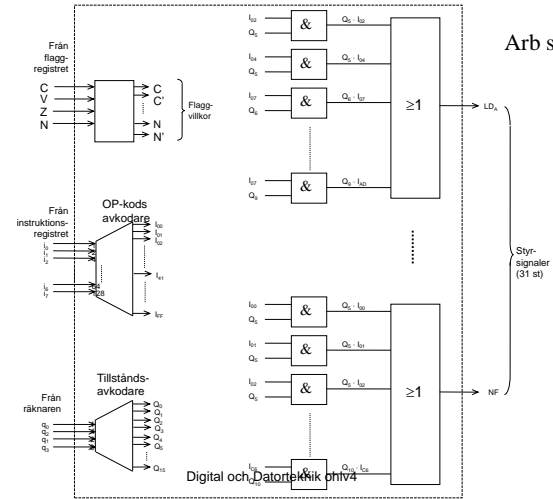
Styrenheten - forts

Arb s 123

Digital och Datorteknik ohlv4 5

Arb s 124

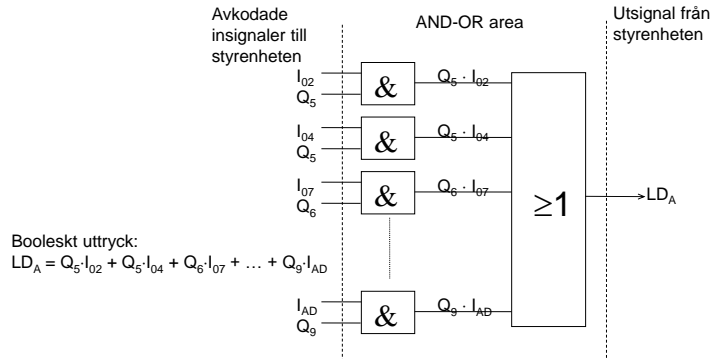

Digital och Datorteknik ohlv4 6

LV4 Fo10

Styrenheten - forts

Arb s 125

Digital och Datorteknik ohlv4 7

Dagens mål:
 ► Ext 20

Digital och Datorteknik ohlv4 8

LV4 Fo10

Fokus på...

Dagens mål: Du ska kunna...

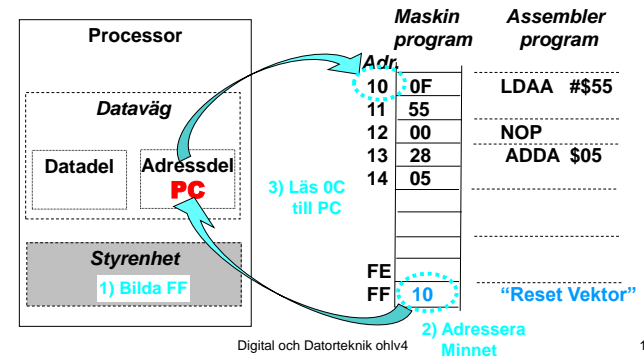
- ▶ Implementera
- ▶ RESET i styrenheten
- ▶ FETCH i styrenheten
- ▶ LDA #Data
- ▶ INCA styrenheten
- ▶ Kunna använda instruktionslistan och handassemblera / disassemblera program
- ▶ Kunna använda olika adresseringsmoder

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Digital och Datorteknik ohlv4

9

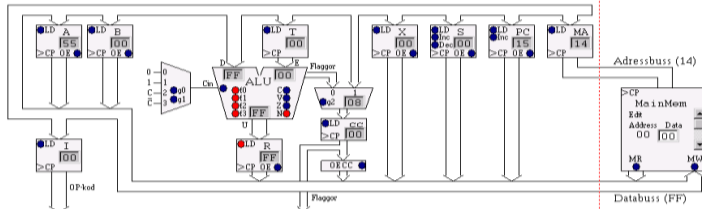
Processorns arbetsätt - RESET Arb s 95

Digital och Datorteknik ohlv4

10

Processorns arbetsätt - RESET

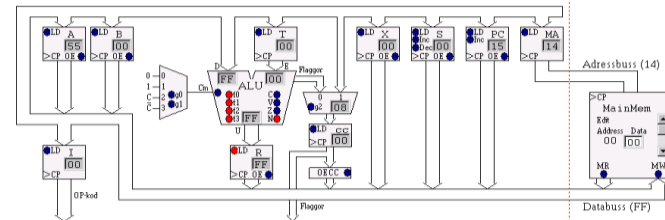

State	RTN-	Styrsignaler	Kommentar
0	FF ₁₆ →R	ALU-fkn = F ₁₆ , LD _R =1.	ALU-funktionen väljs så att talet FF finns på ALU:ns utgång. Laddningången på R-registret ettställs så att utvärdet från ALU'n (FF) laddas i R-registret vid nästa klockpuls.
1	R→MA	OE _R =1, LD _{MA} =1.	Talet FF i R-registret kopplas ut på bussen. Bussinnehållet laddas i minnesadressregistret vid nästa klockpuls.
2	M→PC	MR=1, LD _{PC} =1.	Minnesinnehållet på adressen FF läses. Det dataord som läses placeras i PC vid nästa klockpuls. Nästa klockcykel skall vara den första i FETCH-sekvensen.

(Start-tillstånd för RESET-fas) Digital och Datorteknik ohlv4

11

Processorns arbetsätt - RESET

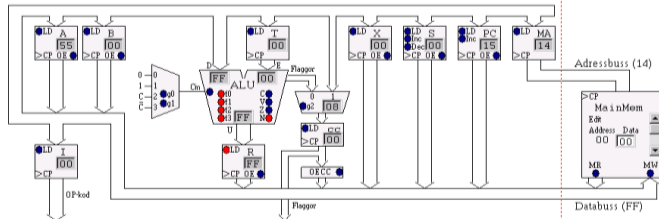

Tillstånd	Summatern	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)
Q ₀	Q ₀	FF ₁₆ →R	f ₃ , f ₂ , f ₁ , f ₀ , LD _R
Q ₁	Q ₁	R→MA	OE _R , LD _{MA}
Q ₂	Q ₂	M→PC	MR, LD _{PC}

Digital och Datorteknik ohlv4

12

Processorns arbetsätt - FETCH

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)
Q ₃	Q ₃	PC → MA PC+1 → PC	OE _{PC} , LD _{MA} IncPC
Q ₄	Q ₄	M → I	MR, LD _I

Digital och Dator teknik ohlv4

13

Fokus på...

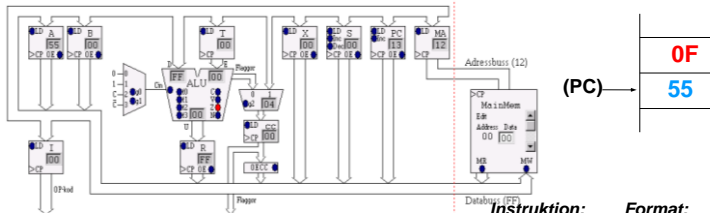
Dagens mål: Du ska kunna...

- ▶ Implementera
- ▶ RESET i styrenheten
- ▶ FETCH i styrenheten
- ▶ LDA #Data
- ▶ INCA styrenheten
- ▶ Kunna använda instruktionslistan och handassemblera / disassemblera program
- ▶ Kunna använda olika adresseringsmoder

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Digital och Dator teknik ohlv4

14

Instruktion: Format:
LDAA #Data Ord1: OP-kod
(LDAA #55) Ord2: Data

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)
Q ₅	Q ₅ · I _{0F}	PC → MA PC+1 → PC	OE _{PC} , LD _{MA} IncPC
Q ₆	Q ₆ · I _{0F}	M → A	MR, LD _A , NF

Digital och Dator teknik ohlv4

15

Att implementera...

Arb s 130

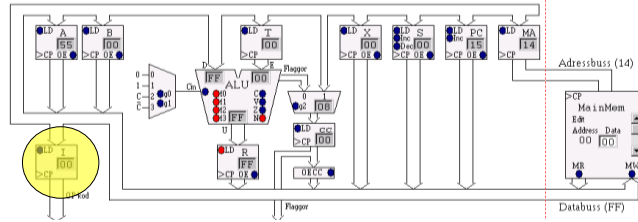
Instruktionslistan; ant byte Ant klock Flaggor OP-kod
Rita fig (Instrux i minnet – data/adressoperand – ingen Operand)

EXECUTE för INCA: (OP-kod = 41₁₆)

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)
Q ₅	Q ₅ · I ₄₁		
Q ₆	Q ₆ · I ₄₁		

Digital och Dator teknik ohlv4

16

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)
	Instruktionsnr (OP-kod) AND State xx		
	I91 * Q5	Y → Z	
	I91 * Q6	Q → P	
	I91 * Q7	W → U	NF

LDAB #\$23
ADDB \$F3

Digital och Dator teknik ohlv4

17

Fokus på...

Arbetsgång:

- ▶ Knappa in en rad....
- ▶ Studera aktiverade signaler...
- ▶ Studera bussens värden....
- ▶ Ge en klockpuls....
- ▶ Kontrollera nya registerinnehåll..

- ▶ **Var det detta jag ville???**

- ▶ Knappa in nästa rad, osv.

Digital och Dator teknik ohlv4

18

LV4 Fo10

Fokus på...

Dagens mål: Du ska kunna...

- ▶ Implementera
- ▶ RESET i styrenheten
- ▶ FETCH i styrenheten
- ▶ LDA #Data
- ▶ INCA styrenheten
- ▶ **Kunna använda instruktionslistan och handassemblera / disassemblera program**
- ▶ **Kunna använda olika adresseringsmoder**

Läs smart!
Lär dig mer!

Digital och Dator teknik ohlv4

19

Adresseringsmoder

Hur hitta "data" som instruktionen skall jobba på/med

•Inherent	Operanden (data) är inbyggd i Op-koden	INCA
	OPkod	
•Immediate	Operandfältet innehåller data	LDAA #\$12
	OPkod data	
•Absolut	Operandfältet innehåller adressen till data	LDAA \$12
	OPkod adressen till data	

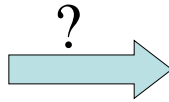
Digital och Dator teknik ohlv4

20

Handassemblering

Assemblerprogram

```
CLRA
NEGB
SBCB $0B
LDAA #$43
```


Maskinprogram

Adr	Minne
00h	\$47
01h	\$39
02h	\$35
03h	\$0B
.	.
.	.
A6h	\$28
A7h	\$23
.	.
.	.

Digital och Datorteknik ohlv4

21

Disassemblering

Maskinprogram

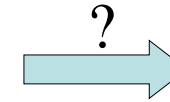
Adr	Minne
00h	\$47
01h	\$39
02h	\$35
03h	\$0B
.	.
.	.
A6h	\$28
A7h	\$23
.	.
.	.

Digital och Datorteknik ohlv4

22

Assemblerprogram

```
CLRA
NEGB
SBCB $0B
LDAA #$43
```


Programexempel för FLEX

Addera 4 till talet som finns på minnesadress $1C_{16}$

Programmet skall placeras med start på adress 26_{16}

Digital och Datorteknik ohlv4

23

Programexempel för FLEX (Pilla med bitar)

Nollställ bit7, ettställ bit0 och invertera bit4
på talet som finns på minnesadress $1E_{16}$

Programmet skall placeras med start på adress 30_{16}

Digital och Datorteknik ohlv4

24

Programexempel för FLEX

Addera talen som finns på minnesadress 20_{16} och 21_{16} .
Placera resultatet på adress 22_{16}

Programmet skall placeras med start på adress 40_{16}

Digital och Datorteknik ohlv4

25

Programexempel för FLEX

Addera de 16-bitars talen P och Q.

P är placerad på minnesadress 20_{16} och 21_{16} .
Q är placerad på minnesadress 22_{16} och 23_{16} .
Placera resultatet på minnesadress 24_{16} och 25_{16} .

Programmet skall placeras med start på adress 50_{16}

Digital och Datorteknik ohlv4

26

Veckans mål:

- ▶ Subrutin och Stack
- ▶ Utvecklingsmiljö (för FLEX)
- ▶ IN- och Utmatning (I/O); In och UT-portar
- ▶ Skriva program

Dagens mål:

- ▶ Skriva mycket enkla assemblerprogram
- ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten
- ▶ Öva på användning av instruktionslistan
- ▶ Utvecklingsmiljön för FLEX

Du ska kunna...

- ▶ Adressering via Register X
- ▶ Hoppinstruktioner
 - ▶ Absoluta hopp JMP
 - ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 - ▶ Beräkna branch-offset
- ▶ Använda delar av utvecklingsmiljön för FLEX
 - ▶ Käll-, list- och laddfil
 - ▶ Assemblerdirektiv
 - ▶ FLEX-datorn
 - ▶ IO-Simulatorer

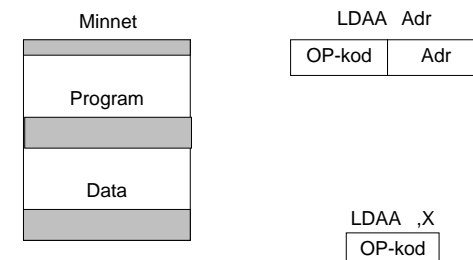
Digital och Datorteknik ohlv4

27

**Läs smart!
Lär dig mer!**

LV4 Fo11

Adressering med register X Arb s 134

Digital och Datorteknik ohlv4

28

Adressering med register X - forts

Arb s 134

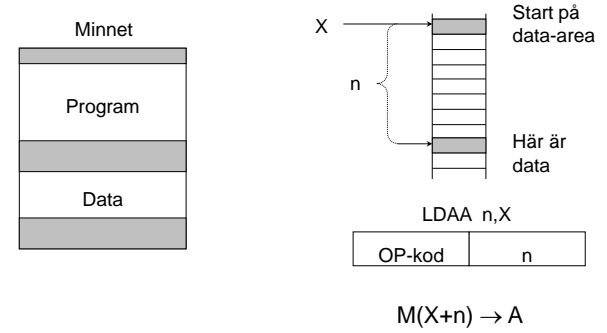
Alt 1		Alt 2	
LDA	\$23	M(23 ₁₆)	→ A
LDX	#\$23	23	→ X
LDA	,X	M(X)	→ A

Digital och Datorteknik ohlv4

29

Adressering med register X - forts

Arb s 134

Digital och Datorteknik ohlv4

30

Uppgift

Skriv en instruktionssekvens för FLEX-processorn som nollställer bit 3-0 i alla minnesord i adressintervallet [35₁₆, 39₁₆].

Använd X-registret för adressering.

Digital och Datorteknik ohlv4

31

Uppgift 106 - forts

Arb s 136

Tillstånd	Summatern	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)

Digital och Datorteknik ohlv4

32

Fokus på...

Arbetsgång:

- ▶ Knappa in en rad....
- ▶ Studera aktiverade signaler...
- ▶ Studera bussens värden....
- ▶ Ge en klockpuls....
- ▶ Kontrollera nya registerinnehåll..

- ▶ **Var det detta jag ville???**

- ▶ Knappa in nästa rad, osv.

Dagens mål:

- ▶ Skriva mycket enkla assemblerprogram
- ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten

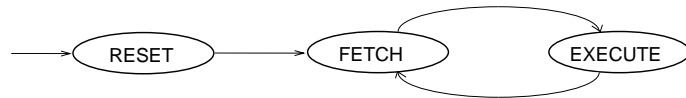
Du ska kunna...

- ▶ Adressering via Register X
- ▶ **Hoppinstruktioner**
 - ▶ Absoluta hopp JMP
 - ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 - ▶ Beräkna branch-offset
- ▶ Använda delar av utvecklingsmiljön för FLEX
 - ▶ Käll-, list- och laddfil
 - ▶ Assemblerdirektiv
 - ▶ FLEX-datorn
 - ▶ IO-Simulatorer

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Hoppinstruktioner

Arb s 131

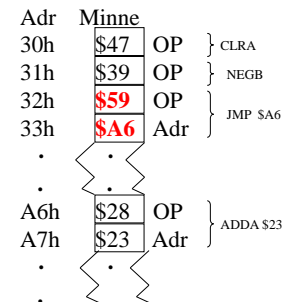
Maskinprogram i minnet	Tillhörande assemblerprogram
Adr: 0C 10	LDB #23
0D 23	
0E 29	ADDB \$F3
0F F3	
10 02	TFR B,A
11 4F	CMPB #\$03
12 03	
13 61	BLO \$29
14 13	

**Villkorliga-
o
Ovillkorliga-
hopp**

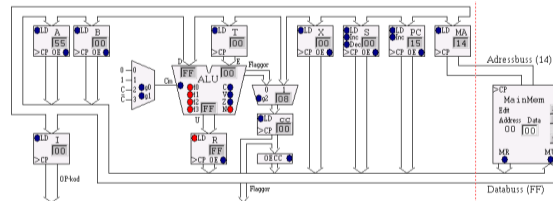
Ovillkorliga Hopp -Instruktioner

JMP-Instruktion

JMP Adr
 Ex: JMP \$A6
 OP-kod: \$59
 Ant. Byte: 2
 RTN: EA → PC

EA: Effektiva Adressen

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)

Digital och Datorteknik ohlv4

LV4 Fo11

Dagens mål:
 ▶ Skrivna mycket enkla assemblerprogram
 ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten

- Du ska kunna...**
- ▶ Adressering via Register X
 - ▶ Hoppinstruktioner
 - ▶ Absoluta hopp JMP
 - ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 - ▶ Beräkna branch-offset
 - ▶ Använda delar av utvecklingsmiljön för FLEX
 - ▶ Käll-, list- och laddfil
 - ▶ Assemblerdirektiv
 - ▶ FLEX-datorn
 - ▶ IO-Simulatorer

Digital och Datorteknik ohlv4

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Relativa hopp

Arb s 140

Instruktionsformat

JMP Adr

OP-kod	Adr
--------	-----

RTN-beskrivning:

Adr → PC

Instruktionsformat
BRA Adr

OP-kod	Offset
--------	--------

Minnes
Adress

Instruktioner
i minnet

- k Maskininstruktion i
- k+1 Maskininstruktion i+1
- k+2 Maskininstruktion i+2
- k+3 Maskininstruktion i+3
- k+4 Maskininstruktion i+3
- k+5 Maskininstruktion i+3
- k+6 Maskininstruktion i+4
- k+7 Maskininstruktion i+4
- k+8 Maskininstruktion i+5
- k+9 Maskininstruktion i+6
- k+A Maskininstruktion i+6

Digital och Datorteknik ohlv4

LV4 Fo11

Dagens mål:
 ▶ Skrivna mycket enkla assemblerprogram
 ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten

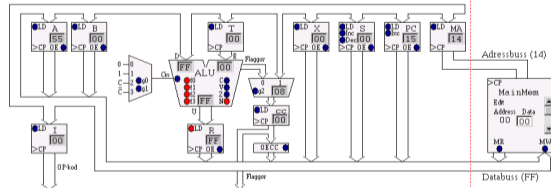
- Du ska kunna...**
- ▶ Adressering via Register X
 - ▶ Hoppinstruktioner
 - ▶ Absoluta hopp JMP
 - ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 - ▶ Beräkna branch-offset
 - ▶ Använda delar av utvecklingsmiljön för FLEX
 - ▶ Käll-, list- och laddfil
 - ▶ Assemblerdirektiv
 - ▶ FLEX-datorn
 - ▶ IO-Simulatorer

Digital och Datorteknik ohlv4

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Uppgift 110 - forts

Arb s 141

Tillstånd	Summaterm	RTN-beskrivning	Styrsignaler (=1)

Digital och Datorteknik ohlv4

41

LV4 Fo11

Dagens mål:
 ▶ Skrivna mycket enkla assemblerprogram
 ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten

Du ska kunna...
 ▶ Adressering via Register X
 ▶ Hoppinstruktioner
 ▶ Absoluta hopp JMP
 ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 ▶ Beräkna branch-offset

Utvecklingsmiljö.
 ▶ Käll-, list- och laddfil
 ▶ Assemblerdirektiv
 ▶ FLEX-datorn
 ▶ IO-Simulatorer

Digital och Datorteknik ohlv4

42

**Läs smart!
 Lär dig mer!**

Utvecklingsmiljö för FLEX

Arb s 156

En utvecklingsmiljö innehåller:

- ✓ Editor
 - Textredigering
- ✓ Assembler (Översätter till maskinkod)
 - Assemblerdirektiv (Styrinformation till assemblern)
- ✓ Laddare
 - Flytta maskinkod från utvecklingssystemet till målsystemet
- ✓ Simulatorer
 - Processorn
 - Minnet
 - I/O
- ✓ Hjälpsystem
 - Instruktionslistor etc. etc.

ASSEMBLER-PROGRAMMERING

Digital och Datorteknik ohlv4

43

En källfil

Sid 156

```

org $10 ; Definierar programstart
ldaa #$12
Loop inca temp
      staa temp
      bra Loop
Temp rmb 1 ; Definierar en variabel på den symboliska adressen Temp
    
```

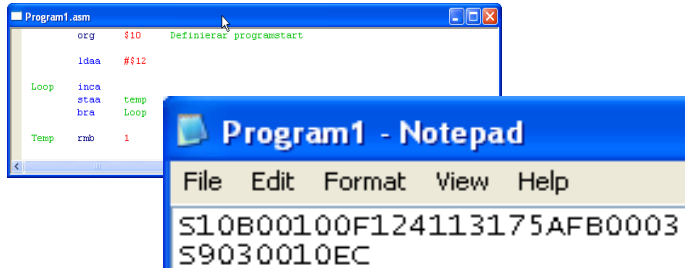
Symbolnamn (Adresser) Instruktioner Kommentarer

Digital och Datorteknik ohlv4

44

En laddfil

Sid 161

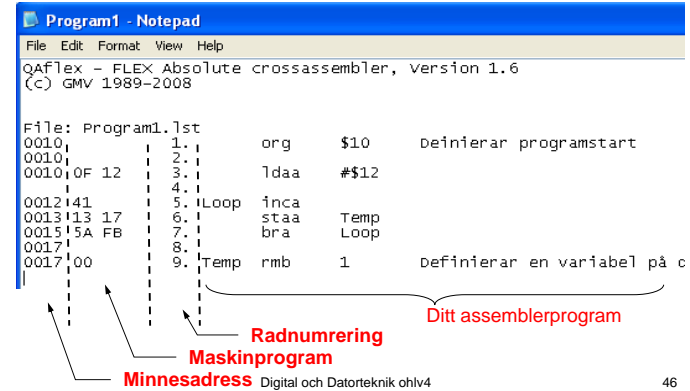

Digital och Datorteknik ohlv4

45

En listfil

Sid 162

Digital och Datorteknik ohlv4

46

Assemblatordirektiv

Appendix C
Instrux List

([..] anger valfrihet):

- [symbol] **FCB** uttryck[,uttryck[,...]] (Form Constant Byte)
- [symbol] **FDB** uttryck[,uttryck[,...]] (Form Double Byte)
- [symbol] **FCS** "teckensträng" (Form Constant String)
- [symbol] **RMB** uttryck (Reserve Memory Bytes)
- [symbol] **ORG** uttryck (Origin)
- Symbol **EQU** uttryck (Equate)

Digital och Datorteknik ohlv4

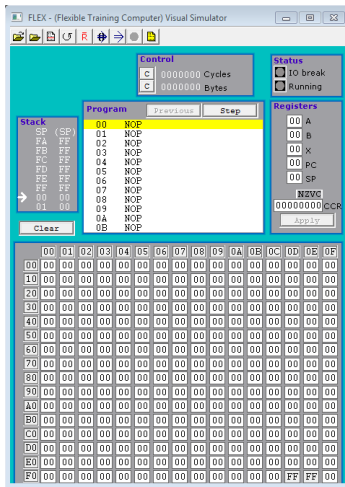
47

- AntVarv** **org** \$20 **equ** 4 **Önskad startadress=20₁₆**
Definierar konstanten Antal Varv
- Idx** **#TabStart** **Place** **Startadress för tabell**
- stx** **Place** **Initiera Place**
- ldaa** **1,X+** **Läs tal 1**
- staa** **Value** **Initiera Value**
- ldab** **#AntVarv** **Varvräknare**
- Loop** **ldaa** **1,X+** **Läs tal i**
- cmpa** **Value** **Jämför med Value**
- bis** **Lower** **Hoppa om lägre**
- staa** **Value** **annars spara tal i**
- stx** **Place** **och dess adress**
- dec** **Place** **och justera Place**
- Lower** **decb** **Sista talet?**
- bne** **Loop** **hoppa om ej sista**
- Stop** **nop** **Dummy-**
- bra** **Stop** **-snurra**
- org** **\$50** **Startadress för tabell**
- TabStart** **\$15,15,%00110111,\$98,\$11** **Test värden**
- Place** **rmb** **1** **Skapa utrymme för Place**
- Value** **rmb** **1** **och Value**

Studera Upg 122

Digital och Datorteknik ohlv4

48

rn - forts

Arb s 146

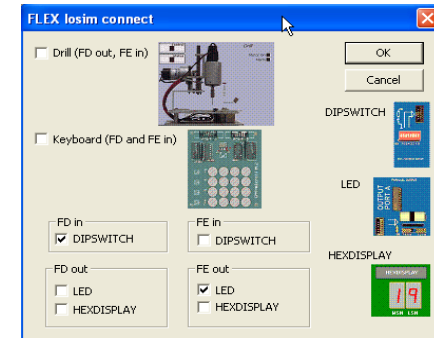
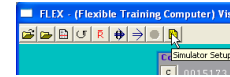

teknik ohlv4

49

I/O-simulator

Arb s 171

Digital och Datorteknik ohlv4

50

Varför Assemblerprogrammera?

"Borrprogram"

- Positionera borr
- Starta borr
- Borra genom arbetsstycke
- ...

"Borrprogram"

Loop	STA	BorrStyr
	LDA	BorrStatus
	ANDA	#Mask1
	CMPA	#BorrNere
	BNE	Loop

LV4 Fo11

- Dagens mål:**
- ▶ Skriva mycket enkla assemblerprogram
 - ▶ Implementera flera instruktioner i styrenheten
- Du ska kunna...**
- ▶ Adressering via Register X
 - ▶ Hoppinstruktioner
 - ▶ Absoluta hopp JMP
 - ▶ Relativa hopp BRA (Branch)
 - ▶ Beräkna branch-offset
 - ▶ Använda delar av utvecklingsmiljön för FLEX
 - ▶ Käll-, list- och laddfil
 - ▶ Assemblerdirektiv
 - ▶ FLEX-datorn
 - ▶ IO-Simulatorer

**Läs smart!
Lär dig mer!**

Digital och Datorteknik ohlv4

52